

84. Amurgéb – *Perccottus glenii* (DYBOWSKI, 1877)

Család: Alvógébfélék (Odontobutidae)

Angol név: Amur sleeper

Német név: Amurgrundel

Ismertetőjegyei

Kissé zömök testű, mérsékelten ívelt hát- és hasvonalú, oldalról enyhén lapított hal. Nagy fejéhez mérten a szemei kicsinek tűnnek. Vastag ajkakkal keretezett felső állású szájának szeglete a szem alá ér. A szájhasíték ferdén fölfelé irányul, az állkapcsokon apró fogak sorakoznak. A hasúszók kivételével úszói jól fejlettek, a szélük lekerekített. Két hátúszója közül az elsőben 7 osztatlan, a másodikban 9-11 elágazó sugár számlálható. Aránylag hosszú farkalatti úszóját 7-10 osztott sugár támasztja. Különálló hasúszói kicsik és hegyesek. Apró pikkelyei nemcsak a testet, hanem a fej hátsó részét is beborítják, körülbelül a szemek vonaláig. Számuk a test hosszában 35 és 43 között változik. Alapszíne a környezettől függően sárgás- vagy sötétbarna, amelyet nagyobb sötét foltok és kisebb világos pettyek mintáznak. Fejét a szemek körül keskeny sötét sávok díszítik. Szaporodáskor a hímek sötét nászruhát öltenek, homlokuk duzzadtá válik. Kis termetű hal, a legnagyobb példányok is csak 20-25 centimétert érnek el.

Hasonló fajok

Színre és alakra hasonlít hozzá a *lapi póc* (59), de annak csak egy hátúszója van. A *pisztrángsügér* (73) színe zöldesebb, hátúszói nem különülnek el, farokúszója kissé beöblösödő. A valódi *gébfielék* (85, 86, 87, 88, 89, 90) hasúszói egymással összenőve tapadókorongot alkotnak. A *botos kölon* (70) és a *cifra kölon* (71) teste pikkelytelen.

Környezet

A növényekkel benőtt sekély állóvizeket kedveli, elsősorban a kisebb tavakat, de megél a mocsarakban is. Elviseli az oxigénhiányt, és azt is, ha télen mindössze néhány centiméternyi víz marad a vastag jégréteg

alatt. A folyók főmedrében ritka, de a hullámtéri mélyedésekben, a kubikgödrökben és az előregedett holtágakban sűrű népessége alakulhat ki.

Táplálék

Bár a nagyobbak halakat is fogyasztanak, táplálékának zömét vízi gerinctelen állatok, elsősorban rovarlárvák teszik ki. Utóbbiak között – az árvaszúnyogok és szitakötők mellett – előkelő helyet foglalnak el a csípőszúnyogok lárvái, amelyek nagy tömegben tenyésznek élőhelyén.

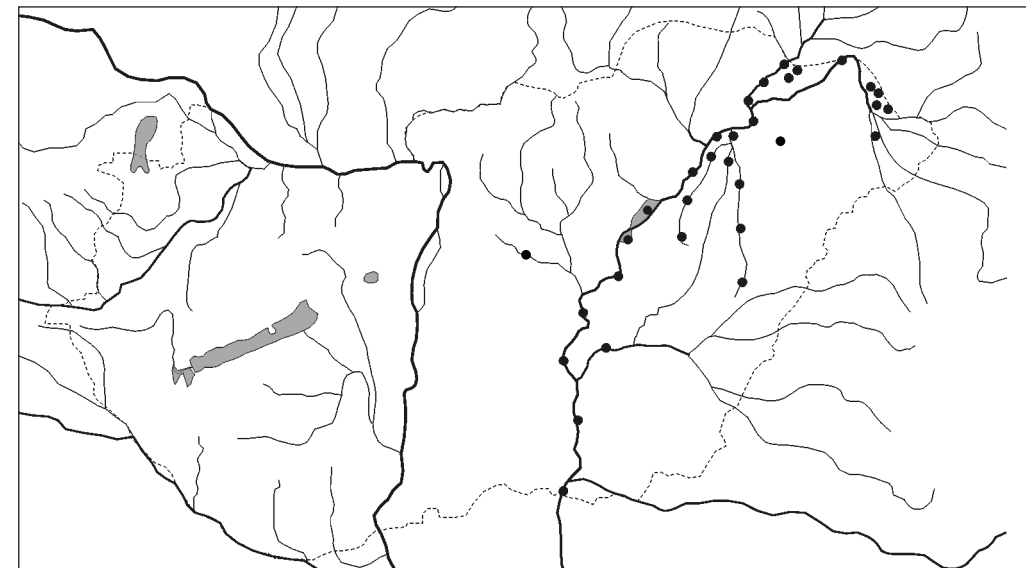
Szaporodás

Ivarérettségét már a második évben elérheti, május-júniusban szaporodik. Íváskor a nőstény víz alatti tárgyakra, faágakra, gyökerekre ragasztja az ikrát, amit megtermékenyítés után a hím őriz. Az ikraszemek száma példányonként ezer körül alakul, alakjuk tojásdad.

Elterjedése

Eredeti hazája Távol-Keleten, az Amur középső és alsó folyásának vízgyűjtőjén található, Oroszország, Kína és Korea közös határvidékén. Európába a múlt század elején mint akváriumai halat hozták be, de az 50-es évektől természetes vizekből is előkerült. Előbb a Balti-tenger mellékén, majd Moszkva környékén, később Lengyelországban, 1997-ben pedig Magyarországon tűnt fel. Szlovákiában 1998-ban, Szerbia területén 2001-ben észlelték. Jelenleg ismert hazai lelőhelyei:

- Tisza, Csaronda, Dédai-csatorna, Szipa-főcsatorna, Északi-főcsatorna (Szamosszeg), Igrice-mocsár (Nyíregyháza), Bodrog, Keleti-főcsatorna, Nyugati-főcsatorna, Felső-Tápió,
- Hármaskörös (Öcsöd), Hortobágy (Tiszavasvári),
- Tisza-tó,
- Tisza és Bodrog menti holtágak, csatornák.

Jelentősége

Őshazájában a nagyobb példányokat étkezési célra fogják, de az így felhasznált mennyiség jelentéktelen. Természetes vizeinkben a csukák táplálékként lehet szerepe, mert velük él azonos élőhelyen. Ivadéknévelő tavakban nem kívánatos, hiszen a kisebbek táplálékkonkurensei, a nagyobbak fogyasztói az ivadéknak. A csípőszúnyogok lárváit ugyan fogyasztja, de nem részesíti őket előnyben táplálkozása során, így a biológiai védekezésben hozzá fűzött reményeket nem váltotta be.